

Základní škola a Praktická škola Kostelec nad Černými lesy
K Jatkám 748, 281 63 Kostelec nad Černými lesy

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘÍPRAVNOU TŘÍDU
č. j. 245/2015**

„LETEM SVĚTEM“

Úvod

Smyslem přípravné třídy je vytvářet dětem podmínky pro zdravé, radostné a smysluplné dětství, tělesnou, duševní i společenskou pohodu tak, aby byl co nejvíce naplňován a rozvíjen potenciál každého dítěte. Důraz je kladen na rozvoj schopností, dovedností a znalostí, které dětem pomohou snadněji zvládnout vstup do 1. třídy základní školy

Chceme se soustředit na prozkoumávání světa v celé jeho rozmanitosti tak, aby si dítě uvědomilo a poznávalo jednak své nejbližší okolí, přírodu, její zákonitosti, ale zároveň vnímalo svět v celé jeho šíři se všemi jeho kulturními, sociálními i geografickými odlišnostmi.

Obsah

Úvod

1. Identifikační údaje
2. Obecná charakteristika přípravné třídy
 - 2.1. Organizace vzdělávání přípravné třídy
 - 2.2. Cíle přípravné třídy
 - 2.2.1. Rozvíjené kompetence
3. Podmínky působení školního vzdělávacího programu
 - 3.1. Organizační podmínky
 - 3.2. Psychosociální podmínky
 - 3.3. Spolupráce s rodinou
 - 3.4. Věcné podmínky
 - 3.5. Životaspráva
4. Vzdělávací obsah
 - 4.1. Vzdělávací oblasti
 - 4.1.1. Pojetí a realizace vzdělávacího obsahu
 - 4.2. Charakteristika vzdělávacího programu přípravné třídy
 - 4.2.1. Podmínky působení školního vzdělávacího programu
 - 4.2.2. Formy a metody výchovné práce
5. Integrované bloky
 - 5.1. Jsi mezi kamarády
 - 5.2. Svět je velké dobrodružství
 - 5.3. Kouzelné Vánoce
 - 5.4. Tajemná příroda - přírodní živly
 - 5.5. Jarní vábení
 - 5.6. Léto je tu – hurá prázdniny
 - 5.7. Umění – svět plný fantazie
 - 5.8. Svátky slavíme po celý rok
 - 5.9. Žijeme sportem – branky, body, vteřiny
6. Evaluace

Přílohy – příloha č. 1 Charakteristika dítěte předškolního věku
příloha č. 2 Charakteristika jednotlivých klíčových kompetencí
příloha č. 3 Podrobná charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Oficiální název ŠVP: Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu

Motivační název ŠVP: Letem světem

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a Praktická škola Kostelec nad Černými lesy
Adresa: K Jatkám 748, 281 63 Kostelec n. Č. l.
IČO: 70836264
IZO: 60002169
Ředitelka školy: Mgr. Pavla Rývová
Koordinátor tvorby ŠVP: Bc. Iva Kamínková
Telefon: +420321697002
E-mail: zsv.kostelec@mybox.cz
www stránky: skola.kostelec.info nebo www.webskoly.cz/zpskostelec
Zřizovatel: Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PŘÍPRAVNÉ TŘÍDY

Přípravné třídy základní školy se zřizují především pro děti s odkladem povinné školní docházky a pro děti se sociálním znevýhodněním v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

Vzdělávání v přípravné třídě usiluje o snadnější začlenění dětí do vyučovacího procesu v 1. třídě, čímž se předchází budoucím školním neúspěchům.

Vnější prostředí a vnitřní uspořádání

Škola je situována v klidném prostředí. Má velkou zahradu a v těsném sousedství mateřskou školu, jejíž hřiště je možné využívat. Okolní příroda skýtá mnoho možností pro každodenní výlety a vycházky.

Přípravná třída je v prvním patře v nejklidnější části budovy, těsně sousedící se sborovnou. Šatnu mají děti hned vedle třídy, každé dítě má k dispozici svou vlastní skříňku. Přípravný ročník může též využívat počítačovou učebnu a třídu s interaktivní tabulí. Stravování probíhá ve školní jídelně.

Věcné podmínky

Třída se skládá z části pro volnou hru a části vybavené stolky a židlemi. Třída je zařízena vkusným a funkčním nábytkem. Hračky a pomůcky jsou pečlivě vybírány a postupně doplňovány.

Pracovní kolektiv

Pedagogický tým přípravné třídy tvoří dvě učitelky.

2.1. Organizace vzdělávání v přípravné třídě

Do přípravné třídy jsou děti přijímány na základě doporučení z pedagogicko-psychologické poradny, jímž je tato docházka doporučena. Třída se otvírá s minimálním počtem 7 a maximálním počtem 15 žáků. Vzdělávání probíhá v dopoledních hodinách v rozsahu 4 vyučujících hodin s celkovým počtem 20 hodin týdně.

Přípravný ročník se nezapočítává do povinné školní docházky, děti se neklasifikují. K dokumentaci se používá třídní kniha a třídní výkaz. Děti jsou vzdělávány na základě individuálních vzdělávacích plánů. Vzdělávací program trvá 1 rok. Na konci školního roku získá každé dítě stručné slovní hodnocení, ze kterého je zřejmé, s jakým výsledkem přípravnou třídu absolvovalo.

2.2. Cíle přípravné třídy

Cílem přípravné třídy je systematická příprava dětí na zahájení vzdělávání v základní škole, vybavit dítě odpovídajícími dovednostmi a návyky. Rozvoj řečových, sociálních a komunikačních dovedností. Zlepšení v oblasti hrubé i jemné motoriky a rozvoj koncentrace pozornosti. Výchovný a vzdělávací obsah přípravné třídy je rozpracován do následujících okruhů učiva – vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků, rozumová výchova (rozdělená na oblast jazykovou a komunikativní, oblast matematických představ a oblast rozvoje poznání), hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní výchova, tělesná výchova. V rámci okruhů jsou naplňovány stanovené cíle.

2.2.1. Rozvíjené klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence činnostní a občanské

Charakteristika jednotlivých klíčových kompetencí viz příloha č. 2.

3. PODMÍNKY PŮSOBNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Organizační podmínky

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Děti mají možnost navštěvovat ranní a odpolední družinu.

Režim dne

7.00 – 7:45	ranní družina
7:45 – 8:00	příchod dětí do třídy, hra
8:00 – 8:30	komunitní kruh, příprava na nový den
8:30 – 9:30	frontální, skupinové nebo individuální činnosti s dětmi
9:30 – 10:00	hygiena, dopolední svačina
10:00 – 11:30	dopolední zaměstnání, vycházky, individuální práce s dětmi, volná hra
11:30 – 12:15	hygiena, oběd (ŠD)
12.15 – 15:30	odpolední družina

3.2. Psychosociální podmínky

Pojetí dítěte

Dítě je jedinečná osobnost a jako takové je akceptováno a přijímáno se všemi svými odlišnostmi. Má právo být samo sebou. Dětství je velmi důležitá etapa v životě člověka.

Vztah dítě – učitel

Tento vztah je partnerský. Učitel je dítěti průvodcem a pomocníkem, který motivuje, projevuje uznání, náklonnost a dítě akceptuje. Škola zajišťuje individuální přístup k dítěti.

3.3. Spolupráce s rodinou

Škola respektuje rodinu jako primární výchovný element a rozvíjí s rodinou vztahy, usiluje

o provázanost vztahů výchovného zařízení jako celku (děti, rodičů, personálu i přátel školy). Tyto snahy podporuje pořádáním různých společenských akcí, které prohlubují vzájemnou komunikaci všech zúčastněných.

Velký důraz je kladen na komunikaci s rodiči, individuální informovanost a tedy vzájemnou důvěru (individuální pohovory, informační schůzky, e-mail, webové stránky – novinky o dění v MŠ, fotografie). Rodiče jsou pravidelně informováni o dění v přípravné třídě ústně učitelkami, písemně v notýsku nebo nástěnkou. Třídní schůzky se konají 4-krát během školního roku.

3.4. Věcné podmínky

Třídy jsou zařízeny dětským nábytkem. Hračky a pomůcky jsou přístupné dětem. Ve třídě je dostatek podnětných a věku dětí odpovídajících hraček, pomůcek, knih. Všechny prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy.

3.5. Životospráva

Děti si dopolední a odpolední svačinu nosí z domova. Rozvíjíme samostatnost dětí při jídle a dbáme na estetiku stolování.

Děti mají pravidelný rytmus a řád, respektující jejich individuální potřeby (pohyb, odpočinek).

4. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

4.1. Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:

Dítě a jeho tělo

Dítě a jeho psychika

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

Obsah jednotlivých oblastí se prolíná, prostupuje, vzájemně podmiňuje. Jednotlivé oblasti, kompetence a dílčí cíle na sebe navazují, vzájemně se doplňují, některé se i částečně překrývají a v rámci různých oblastí se opakují.

Podrobná charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí viz příloha č. 3.

4.1.1. Pojetí a realizace vzdělávacího obsahu

Vzdělávací obsah se realizuje v integrovaných blocích, tematických celcích, podtématech, specifických projektech a náhodných a neplánovaných vzdělávacích příležitostech,

v nichž se slučují poznatky z mnoha oborů, propojují se s praktickými dovednostmi a dávají dítěti globálnější pohled na svět. Přípravná třída dělí svůj vzdělávací obsah do tematických celků pro určitý časový úsek.

4.2. Charakteristika vzdělávacího programu přípravné třídy

Koncepce přípravné třídy vychází z osobnostně rozvíjícího modelu předškolní výchovy a z práva každého dítěte na výchovu a vzdělávání. Hlavním cílem výchovy je kultivace sociálních vztahů, rozvoj aktivity a tvořivosti dětí a jejich vedení k zdravému způsobu života. Důraz je kladen na zajištění a uspokojení základních potřeb dítěte, ale také na naplňování potřeb vyšších - potřeba seberealizace (naplnit své možnosti růstu a rozvoje). Podstatou je umožnit dítěti, aby v rozsahu svých osobních předpokladů rozvíjelo fyzické, psychické i sociální schopnosti a ostatní kompetence důležité pro jeho další rozvoj.

Vzdělávací program přípravné třídy vychází z RVP PV. Podmínky vzdělávání přípravné třídy se slučují s podmínkami základního vzdělávání a ŠVP základní školy. Obsah vzdělávacího programu přípravné třídy tvoří činnosti a aktivity, jimiž dochází k naplňování vzdělávacích cílů a záměrů v jednotlivých oblastech.

4.2.1. Podmínky působení školního vzdělávacího programu

- sociální prostředí (spolupráce s rodinou, škola jako jeden kolektiv, věkově smíšené třídy),
- výchovné prostředí (přístup k dítěti, individualizace ve výchově, prostor pro hru a spontánní činnosti, partnerský vztah učitele k dítěti),
- věcné prostředí (vybavení interiéru a exteriéru školy ve smyslu funkčnosti a estetiky, kvalitní pomůcky a hračky, výzdoba školy – dětské práce),
- organizace výchovného procesu (volné hry a spontánní činnosti, individuální péče, řízené individuální, skupinové a frontální činnosti, relaxace),
- pedagogické metody a vzdělávání (integrované vzdělávání, učení hrou, prožitkové učení, kooperativní učení, dramatická výchova).

4.2.2. Formy a metody výchovné práce

Kontaktní kruh

Každé ráno se děti setkávají v obou třídách v kontaktním kruhu. Sdílejí zde s ostatními své názory, pocity, nápady, zážitky. Zároveň poznávají, co je to větší společenství, kultivují své postoje a vztahy k druhým. Učí se mluvit a prosazovat své názory před větší skupinou. Zažívají zkušenost demokratického způsobu soužití.

Spontánní hrové činnosti

Dostatečný prostor pro spontánní hrové činnosti představuje základní potřebu dětí předškolního věku.

Zacílená didaktická činnost

Tyto činnosti učitel organizuje během dne (individuálně, skupinově nebo s celou třídou). Tyto činnosti mají jistý, předem daný záměr a cíl. Učitel při těchto činnostech motivuje a usměrňuje.

Didaktický styl s nabídkou

Dětem připravujeme takové prostředí, aby si mohly z nabídky svobodně volit. (Hry, výtvarné a pracovní koutky atd.)

Integrované vzdělávání

Integrované vzdělávání rozvíjí celou osobnost dítěte a pomáhá mu orientovat se ve světě. Integrované učení je možno realizovat hrou, tato forma je založena na prožitkovém učení.

Prožitkové učení

Prostřednictvím dramatické výchovy a tématu, které je dětem blízké, je možno dosáhnout vzdělávacích cílů a požadovaných kompetencí.

Kooperativní učení

Děti společně řeší zadané úkoly, situace. Důležitá je spolupráce ve skupině.

Dramatická výchova

Při dramatických hrách a improvizacích se děti učí svým vlastním prožitkem.

5. INTEGROVANÉ BLOKY

Tematické bloky obsažené v kapitolách 5.1. – 5.6. sledují časovou osu kalendářního roku. Budou se tedy zařazovat dle přirozeného běhu času.

Kapitoly 5.7. – 5.9. se mohou libovolně zařadit v průběhu školního roku, podle aktuální použitelnosti daného tématu. Lze je použít jako celek nebo se z nich dají čerpat jednotlivá témata a činnosti.

S tematickými bloky je možné pracovat různě dlouhé časové úseky. Řídíme se momentální situací ve třídě, zaujetím dětí daným tématem atd. Doporučená doba práce s jednotlivými bloky je 3 – 5 týdnů.

5.1. Jsi mezi kamarády

Seznamování s prostředím školy. Vytváření základů vztahů mezi učitelkami, dětmi, rodiči. Seznamování s pomůckami a hračkami. Poznávání a spoluvytváření společných pravidel.

Dílčí vzdělávací cíle

- získání citové jistoty v novém prostředí, sjednocení nového kolektivu
- seznámení se s novým prostředím třídy a školy
- rozvíjení praktických dovedností (sebeobsluha, hygiena, úklid)
- posilování radosti z poznávání
- rozvoj komunikativních dovedností
- uvědomování si svých potřeb, povinností, osobních pokroků a svého práva
- vytváření zdravých životních návyků
- seznamování se s pravidly chování
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.

Navrhované činnosti

Každý den si povídáme v kroužku - každodenní rituál společného zastavení, rozhovoru a společného sezení v kroužku. Vytváření společenství třídy, pocitu bezpečí a sounáležitosti, sdílení a respektování. Osobní vyjádření, vnímání identity, vytváření místa ve skupině.

Výpovědi o sobě - vlastní zážitky, názory a zkušenosti. Sebe prezentace, sebedůvěra. Povídání o tématech, se kterými se ve třídě právě pracuje.

Hry se jmény. Kdo jsem já a kdo jsi ty?

Rozhovory s dětmi o kamarádech a prázdninách. Kresba na téma prázdniny.

Vytváříme si společná pravidla a rituály. Tvoříme ve skupině. Poznáváme identitu naší třídy.

Seznamujeme se s pohádkovými příběhy, prožíváme pohádku.

Hrajeme pohybové hry.

Společně zpíváme a hrajeme na rytmické hudební nástroje.

Co všechno je v naší škole. Poznáváme zahradu a okolí.

Moje rodina, kde bydlím, nejoblíbenější hračka.

5.2. Svět je velké dobrodružství

Svět dospělých – naši rodiče, společenské a kulturní jevy

Svět mimo školu – město, vesnice, příroda v okolí

Vzdálený svět - Česká Republika, země, ve které žijí.

- Země světa (Země je kulatá)

- Vesmír

- Historie

- Svět jako celek (čas)

Střídání ročních období – podzim. Krásy podzimní přírody.

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvíjet aktivní přístup ke světu

- poznávat přírodní a společenské jevy, jejich strukturu a zákonitosti

- osvojení základních poznatků o světě, životě, přírodě a jejich proměnách

- získat základní poznatky o životě člověka

- vyjádřit myšlenky, nápady, pocity a formulovat je ve větách

- osvojování návyků k podpoře vlastní pohody

- utváření pozitivních vztahů

- rozvíjení mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání

- klást důraz na vlastní zkušenosti dětí

- rozvíjet kritické myšlení, podporovat utváření vlastního názoru

- rozlišovat banální a podstatné poznatky

- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky

- rozvoj paměti, pozornosti, představivosti a fantazie

- rozvoj komunikativních dovedností

- rozvoj a používání všech smyslů

- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému

- přechod od konkrétně názorového myšlení k myšlení slovně logickému

Navrhované činnosti

Velké námětové hry o společenských dějinách a přírodních jevech.

Práce s literaturou faktu (encyklopedie, atlasy, obrázkové slovníky).

Poznávací vycházky a výlety (např. muzeum, letiště, galerie).

Projekce, demonstrace umělých či přírodních objektů.

Setkání s lidmi (např. konkrétní profese, staří, handicapovaní).

Práce s příběhem. Kreslení na základě vlastního prožitku.

Vnímání přírody v podzimním období.

Ovocné stromy, zelenina, ovoce (barva, chuť). Co roste na poli a co v lese. Koláže z přírodnin.

Porovnávání množství, počet. Rozlišování geometrických tvarů. Konstruktivní stavebnice.

Řešení problémových situací.

Určování začátečních písmen ve slově.

5.3. Kouzelné Vánoce

Příprava na vánoční svátky, seznámení se s vánočními zvyky a tradicemi. Duch Vánoc.

Dílčí vzdělávací cíle

- vztahy v rodině, vztahy k druhým lidem
- rozvoj estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytváření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- rozvoj psychické zdatnosti
- procvičování paměti a logického myšlení
- rozvoj kultivovaného projevu
- rozvoj zájmu o učení

Navrhované činnosti

Vánoční výzdoba, lidové vánoční zvyky. Navštíví nás Čert a Mikuláš. Četba pohádek, vyprávění vlastních zážitků spojených s Vánoce. Výroba dárků, zdobení stromečku. Zpíváme vánoční písně, učíme se koledy, básničky. Dramatizace vánočního příběhu. Příprava vánoční besídky pro rodiče. Předávání vánočních dárků s kamarády ve třídě.

5.4. Tajemná příroda - přírodní živly

Koloběh přírody. Jaro, léto, podzim, zima. Počasí. Slunce, voda, vítr. Tajemná místa, nevysvětlitelné jevy, zvláštní živočichové, pověsti a legendy spojené s konkrétními místy, jevy atd.

Příroda je křehká a ohrožená.

Zima – pozorování přírody, proměny přírody, zimní sporty.

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj fantazie
- uvědomování si sebe sama jako součást přírody a světa kolem nás
- budování vztahu k přírodě - přírodu chráníme
- poznávání přírodních zákonitostí
- uvědomování si osobních možností v působení na okolní svět
- rozvoj paměti a pozornosti
- osvojování dovedností, jež předcházejí čtení a psaní, rozvíjení zájmu o psanou podobu jazyka
- upevňování výslovnosti
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj pohybových schopností, koordinace ruky a oka
- vyvinout volní úsilí, dokončit započatou činnost
- osvojit si základní poznatky o tělovýchově a sportu
- osvojit si základní pravidla bezpečnosti
- vytváření schopnosti přizpůsobit se různým změnám
- zachytit skutečnost i představy pomocí různých výtvarných technik
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti

Navrhované činnosti

Námětové hry. Co děláme v konkrétní roční dobu a proč.

Báje, pověsti, legendy – práce s textem prostřednictvím dramatických her. Kouzla a čáry v pohádkách. Nadpřirozené bytosti.

Co nám přináší zima. Pokusy se sněhem. Sněhové radovánky. Výtvarné činnosti k tématu. Zvířátka v zimě. Sporty v zimě. Oblékání, jak předcházet nemocem.

5.5. Jarní vábení

Proměny přírody na jaře, svátky jara. Barvy a vůně jara. Domácí a volně žijící zvířata.

Dílčí vzdělávací cíle

- získávání a využívání poznatků o přírodě
- rozvoj pozitivního přístupu k životu ve všech jeho formách
- osvojování si přiměřených praktických dovedností
- rozvoj pohybové a manipulační schopnosti
- rozvoj mluveného projevu dítěte
- rozvoj funkcí paměti, pozornosti, představivosti a fantazie
- seznamování s elementárními číselnými pojmy
- chápat prostorové pojmy
- zdokonalování se v oblasti jemné motoriky

- upevňování volního chování
- upevňování kultivovaného projevu
- upevňování emočních vztahů k blízkému okolí, živým bytostem
- upevňování respektu k autoritám
- rozvoj tolerance a přizpůsobivosti

Navrhované činnosti

Pozorování jarní přírody (rostliny, zvířata). Jarní louka – květiny.

Setí semínek, sázení cibulek – jak pečujeme o rostliny, co potřebují ke svému růstu. Jarní práce na zahradě. Procházky jarní přírodou.

Velikonoce – svátky jara, zvyky a tradice.

Pozorování drobných živočichů. Hospodářská zvířata, exotická zvířata – návštěva farmy, výlet do ZOO.

Malujeme, modelujeme, skládáme květiny a zvířata.

Pálení čarodějnic.

5.6. Léto je tu - hurá prázdniny

Blíží se konec školního roku, oslava MDD, slavnostní ukončení docházky do přípravné třídy.

Příroda v létě. Hurá na prázdniny.

Základní bezpečnostní pravidla chování na vozovce.

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích (čísla, abeceda)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví
- hledání vlastní identity
- pozitivní přijetí vlastního Já (společenské uplatnění)

Navrhované činnosti

Děti celého světa. Pohádky různých kultur. Poslouchání, vyprávění, rozhovor.

Řešení problémů. Hry s grafomotorikou.

Předmatematická výchova.

Aktivity umožňující hledání vlastní identity.

Povídání o prázdninách. Plánování prázdnin.

Mapy, dopravní prostředky, letiště, nádraží.

Bezpečné chování na vozovce, semafor.

Kresba letního počasí.

5.7. Umění – svět plný fantazie

Umění je zábavná věc. Hudba, výtvarné umění, divadlo, film, literatura, architektura. Kniha je náš každodenní průvodce.

Dílčí vzdělávací cíle

- Setkávání s uměním (literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním)
- Rozvoj vnímavosti, citlivosti, fantazie, tvořivosti a sebevyjádření prožitků
- Schopnost reprodukce a aktivní tvorby
- Vnímání estetiky prostředí
- Výchova k umění (literární žánry, rozvoj diváka a posluchače, ilustrace a výstavy, poslech reprodukcované hudby a návštěva koncertů)

Navrhované činnosti

Prohlížíme si knížky a jejich ilustrace. Posloucháme a prožíváme pohádky, příběhy i poezii. Výtvarně vyjadřujeme své prožitky. Navštěvujeme výstavy a seznamujeme se s památkami. Zpíváme a hrajeme na hudební nástroje. Hrajeme dramatické hry. Jdeme do divadla. Organizujeme tvořivé dílny napříč uměním.

5.8. Svátky slavíme po celý rok

Společně slavíme různé svátky, prožíváme radost a veselí. Poznáváme lidové tradice a zvyky, písně, říkadla vztahující se ke konkrétním svátkům. Slavíme svátky společně s rodiči a přáteli školy.

Dílčí vzdělávací cíle

- zprostředkování povědomí o folklórních tradicích národa ve spojení s evropskou kulturou a křesťanskou filosofií
- seznamování se symbolikou
- spoluprožívání významných událostí často spojených s rituály
- osvojování etických hodnot společnosti
- vytváření společenství mezi školou a rodinou, radost ze společného prožitku
- seznamování s lidovou slovesností, poznávání jejího humoru a vtipu

Navrhované činnosti

Svátky spjaté s přírodou (Slunovrat, Morena). Svátky duchovní (Svátek všech zesnulých, Advent, Vánoce, Masopust, Čarodějnice, Svatojakubská noc). Svátky novodobé (Den matek, Den dětí, Den Země). Svátky a akce s rodiči a dětmi (drakiáda, vánoční besídka, masopust,

táborák – rozloučení se školáky). Svátky individuální ve třídách (narozneniny dětí, oslava výjimečných událostí, např. narození sourozence). Hry s lidovou slovesností. Tvořivé dílny – výtvarné, hudební, dramatické, pohybové.

5.9. Žijeme sportem – branky, body, vteřiny

Máme radost z pohybu. Pohybové hry a soutěže mají svá pravidla. Sportovní události. Sport – cesta ke zdraví. Vnímání času.

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj sebeuvědomění si svého těla, rozvoj fyzické i psychické výkonnosti, rozvoj pohybových dovedností
- rozvoj spolupráce i soutěživosti, respektování pravidel, schopnost vyrovnání se s úspěchem i prohrou
- vnímání sportu jako soutěžení jednotlivců, skupin i národů
- rozvíjíme pohybové schopnosti a celkovou kondici.
- vytváření zdravých postojů k životu
- orientace v čase a prostoru

Navrhované činnosti

Poznáváme prostor a rytmus. Cvičíme společně a hrajeme pohybové hry.

Učíme se překonávat překážky na nářadí i v přírodě.

Relaxujeme s hudbou.

Závodíme. Hrajeme si na Olympiádu. Jsme diváci a radujeme se z úspěchu.

Měříme, stopujeme, vnímáme čas. Výroba papírových hodin.

6. EVALUACE

Učitelky hodnotí účinnost vzdělávacího programu, pokroky jednotlivých dětí, reflektují potřeby partnerů vzdělávání (rodičů, školy apod.).

Při individuálním hodnocení dítěte učitelky hodnotí rozvoj dítěte na základě jeho výchozího stavu.

Hodnotí jeho postup v učení a vzdělávání, rozvoj jeho osobnosti. Dále sledují nedostatky, nerovnoměrnosti a odlišnosti dítěte a rozvoj jeho schopnosti sebehodnocení. Oblasti evaluace vychází z RVP, jsou z nich vybrány oblasti zásadní pro přípravnou třídu.

Hlavními metodami, které se použijí, bude rozhovor s rodiči a dětmi, pozorování, hospitace, rozbor prováděných aktivit, vlastní pedagogická činnost, analýzy příčin neúspěchů. Výstupy budou zdokumentovány.

Na konci školního roku třídní učitel vypracuje zprávu o průběhu školní přípravy dítěte během roku s návrhem vhodných doporučení a řešení. Tato zpráva bude součástí pedagogické dokumentace školy.

Příloha č. 1

CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Jako období předškolního věku, navazující na věk batolecí, zpravidla označujeme období od 3 do 6 roku života. Tato vývojová fáze končí nástupem do školy. V tomto vývojovém období dochází k mnoha změnám, v oblasti motorické, řečové, rozumové či sociální, které se uskutečňují pod vlivem činitelů biologických či sociálních, nebo působením jejich vzájemné interakce. Pro dítě v předškolním období je charakteristická silná snaha být aktivní a přenášet získané schopnosti a dovednosti do praxe. Ověřovat a zkoušet své možnosti. Hlavní činností předškolního dítěte je hra. V tomto období dítě většinou navštěvuje mateřskou školu, důležitým úkolem je zapojení dítěte do sociálního prostředí, dítě je připraveno navazovat vztahy mimo rodinu. Rodinná výchova je však stále základem a zůstává na prvním místě.

„Svět malého předškoláka. Říká se mu „kouzelný“ – a je to docela výstižný přívlastek. Jsme totiž zatím jen na půl cestě k životnímu realismu. Zatím však zákony logiky a jiné vymoženosti dospělého věku zdaleka ještě neplatí. V uvažování předškolního dítěte se podivuhodným způsobem směšuje příčina s účelem a věci, které se hýbou, mají v sobě notnou dávku života, ať jsou z plechu nebo ze dřeva. A všechno, co se děje, má nějaký vztah, jestliže ne k dítěti samotnému, tedy aspoň k světu lidí obecně... To všechno by však bylo pro „kouzelnost“ tohoto věku málo. Největší kouzla dovede dělat jiná duševní funkce, která je právě nyní v nebývalém rozvoji – totiž fantazie. Ta bývá v předškolním období zpravidla velice živá, svěží, neotřelá a tvořivá.“ (Matějček, Zdeněk: Rodiče a děti, Avicem, Praha 1986).

Motorický vývoj

Tříleté dítě je vybaveno základními pohybovými návyky, stále se však v pohybové koordinaci zdokonaluje, získává větší sebekontrolu nad svým pohybem. Předškolní dítě umí chodit, běhat, skákat, házít míčem atd. Dochází ke zpřesňování pohybů jemné motoriky, začíná se projevovat zručnost (stříhání, lepení, modelování, dítě se učí samo se oblékat, svlékat, obouvat si boty, vázat tkaničky, učí se používat příbor). Vývoj jemné motoriky je patrný v kresbě, zvyšují se grafomotorické dovednosti, dítě začíná uplatňovat vlastní rozumové pochopení světa při kresbě.

Vývoj řeči

Řeč tříletého dítěte je ještě hodně nedokonalá, mnohé hlásky nahrazuje jinými nebo je vyslovuje nepřesně. Během čtvrtého a pátého roku se většina dětí zdokonalí natolik, že „dětská patlavost“ vymizí před začátkem školní docházky. K pokrokům dochází ve skladbě řeči, dítě začíná používat složitější souvětí. Jazyk předškolního dítěte koresponduje s úrovní myšlení. Vyskytuje se tzv. egocentrická řeč, dítě mluví samo pro sebe, komentuje svou činnost, ale jeho proslov není určen nikomu dalšímu, není zde nutnosti odezvy. Vývoj řeči umožňuje růst poznatků o sobě i o okolním světě. Dítě je schopno vyjádření vlastních prožitků. Roste aktivní slovní zásoba (ze cca 1000 slov ve 3 letech až na 5000 slov v 6 letech). Dítě má o řeč velký zájem (rádo vypráví, zpívá, poslouchá pohádky atd.). Dítě začíná užívat řeči k regulaci svého chování.

Kognitivní vývoj

Kolem čtyř let se vývoj inteligence dítěte dostává z úrovně předpojmové (symbolické) na úroveň názorového (intuitivního) myšlení. Význam mají dotykové smysly (hmat, chuť), stále více se však zapojují zrakové a sluchové vnímání. Dítě ještě nerozlišuje detaily, vnímá celistvě. Ke konci předškolního věku narůstá schopnost diferencovaného vnímání. Předškolák má dobrou úroveň konkrétní paměti. Schopnost koncentrace je krátkodobá. Myšlení předškolního dítěte je typické svým egocentrismem a vázaností na přítomnost a vnější vztahy. Myšlení je dále antropomorfní (vše polidšťuje), magické (dovoluje měnit fakta podle vlastního přání) a arteficialistické - dítě si myslí, že všechno kolem něj se vyrábí ("Jak se vyrábí strom?"). Úroveň myšlení se projevuje v činnostech - např. v kresbě či hře.

Emocionální vývoj

Emocionální prožívání je bohaté, charakteristické velkými výkyvy, přecházení od smíchu k pláči. Působení na dítě by mělo být klidné a nestresující. Sebepojetí předškolního dítěte často vychází z postojů a hodnocení dospělých. Dítě přebírá názor, že je špatné, či dobré.

Sociální vývoj

Rodina je v předškolním období nejvýznamnějším prostředím, které zajišťuje socializaci dítěte. Započíná se i socializace do širšího prostředí (mateřská škola), dochází k navazování vztahů mimo rodinu. Dítě si osvojuje nové role, navazuje kamarádké vztahy, ty ale nejsou ještě trvalé, při výběru kamaráda se předškolák řídí např. pohlavím nebo zevnějškem. Rozvoj sociálních dovedností je patrný ve hře. Předškolní děti jsou schopny kooperace při hře, učí se podřizovat se pravidlům hry. Upevňují se i pohlavní role. U předškolního dítěte se výchovou vytváří systém sociálních kontrol. Započíná se osvojování norem a pravidel, vzorců chování, které schvaluje společnost.

Hra

Hra je hlavní činností předškoláka, přináší dítěti uspokojení, je potřebou dítěte. Každé zdravé dítě si hraje a hra je v jeho psychickém vývoji naprosto nezbytná. Ve hře dítě symbolicky zpracovává své zkušenosti, může přinášet odreagování a zmírnění napětí. Hra umožňuje dítěti aktivně se prosadit, a tím podpořit sebedůvěru ve vlastní schopnosti. Velký význam má pro rozvoj kognitivních schopností (vnímání, myšlení, představivost, paměť) a sociálních dovedností (navazování vztahů k vrstevníkům, spolupráce ve skupině, soupeřivost). Typické a normálně se vyvíjející dítě v předškolním věku je hravé, aktivní, projevuje živý zájem a snaží se uplatňovat své schopnosti v praxi. „Dítě pracuje a tvoří hrou a ve hře. To je zcela převládající spontánní činnost předškolního věku. Dítě, které si nehraje, je svým způsobem nedětské a zvláštní.“ (*Matějček, Zdeněk: Rodiče a děti, Avicem, Praha 1986*)

Předškolní období končí nástupem do školy, který je možný tehdy, jestliže je dítě dostatečně „zralé“. „Zralost“ se týká jak fyzické, tak i psychické oblasti. Až po šestém roce nastává např. schopnost delší koncentrace pozornosti nebo větší citová stabilita aj. Tyto schopnosti jsou závislé na zrání centrální nervové soustavy.

Příloha č. 2

Charakteristika jednotlivých klíčových kompetencí

1. Kompetence k učení

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje
- při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat dle instrukcí a pokynů a je schopno dobrat se výsledků
- odhaduje své cíle, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud dostává ocenění, učí se s chutí
- klade otázky a hledá na ně odpovědi
- chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí
- raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který ho obklopuje
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení, soustředně pozoruje, zkoumá, všímá si souvislostí

2. Kompetence k řešení problémů

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší
- experimentuje a snaží se samo dosáhnout výsledku, hledá různé možnosti a varianty
- má vlastní nápady, využívá fantazie
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických a matematických postupů
- zpřesňuje si početní představy
- rozlišuje řešení, která jsou funkční a vedou k cíli a která nejsou funkční – dokáže se mezi nimi rozhodnout
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za svůj úspěch, ale i za pouhou snahu
- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, otázky, odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje na smysluplný dialog
- dokáže slovně vyjadřovat své pocity, prožitky, nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými)
- umí používat komunikaci verbální i neverbální
- komunikuje bez zábran i ostychu s dětmi i dospělými
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si tvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování a agresivitu, lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit i podřít, v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského styku
- je schopné druhé respektovat, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá pravidla
- při setkávání s neznámými lidmi se chová obezřetně
- je schopné chápat různorodost a odlišnost lidí a být k nim tolerantní
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, vzniklé konflikty lze řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte

5. Kompetence činnostní a občanské

- své činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat své silné stránky a poznávat své slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, dokáže se přizpůsobovat daným okolnostem
- za svá rozhodnutí přebírá zodpovědnost
- má smysl pro povinnost ve hře, k práci, učení, úkolům, váží si práce a úsilí druhých

Příloha č. 3

Podrobná charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí

1. Dítě a jeho tělo

stimulace a podpora ve vývoji psychomotorické oblasti
podpora fyzické pohody
zlepšení tělesné a pohybové zdatnosti, zdravotní kultura
rozvoj pohybových a manipulačních dovedností
sebeobslužné činnosti
osvojuje si poznatky o těle a svém zdraví, o pohybových činnostech
osvojuje si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody a pohody prostředí
vytváří si zdravé životní návyky a postoje zdravého životního stylu

2. Dítě a jeho psychika

podpora duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti
rozvoj intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí
pěstování citů, vůle, sebepojetí, sebevyjádření a kreativity
rozvoj vzdělávacích dovedností, poznávání a učení

2.1 Jazyk a řeč

rozvoj řečových schopností a dovedností – vnímání, naslouchání, porozumění
naučit se dobře vyslovovat, vytvářet pojmy, vyjadřovat se, zlepšit mluvní projev
rozvoj komunikace a kultivovaného projevu

2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

rozvoj smyslového vnímání
rozvoj paměti a pozornosti
rozvoj fantazie
rozvoj tvořivého myšlení, řešení problémů a tvořivého sebevyjádření
rozvoj zvědavosti, zájmu, radosti z objevování
vytváření kladného postoje k učení

2.3 Sebepojetí, city a vůle

poznávání sama sebe, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě
rozvoj schopnosti sebeovládání, citových vztahů a jejich rozvíjení a prožívání
rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
získání schopnosti záměrně řídit své chování a ovlivnit situaci

3. Dítě a ten druhý

podpora utváření vztahů k jinému dítěti či dospělému
posilovat, kultivovat a obohacovat vzájemnou komunikaci v mezilidských vztazích
seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému
naučit se navazovat a rozvíjet vztahy k druhému
rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti
ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu k druhým
zajišťovat pohodu těchto vztahů

4. Dítě a společnosti

naučit se pravidla soužití s ostatními
uvést do světa materiálních a duchovních hodnot
poznávání pravidel společenského soužití
rozvoj schopnosti spolupracovat
přijímat základní hodnoty ve společnosti
seznamování se se světem lidí, kultury a umění
osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
vytvářet pozitivní postoje k životu, světu, vztahům

5. Dítě a svět

seznamování se s okolním světem a jeho děním, vliv člověka na životní prostředí
seznamování se s místem, ve kterém žije, vytvářet pozitivní vztah k němu
seznamování s rozmanitostí, vývojem a proměnami okolního světa
poznávání jiných kultur
chápaní, jak můžeme okolní svět chránit a zlepšovat, ale i poškozovat a ničit
osvojování si jednoduchých činností v péči o okolí
spolupodílet se na ochraně životního prostředí
rozvoj úcty k životu
vytváření si představ o živé a neživé přírodě, lidech, vesmíru

Obsah jednotlivých oblastí se prolíná, prostupuje, vzájemně podmiňuje, dílčí cíle i kompetence na sebe navazují a vzájemně se doplňují, někde i částečně překrývají a také se v rámci různých oblastí opakují.